

Klachtenbundel Natura 2000

Voorbeelden van knellende wet- en regelgeving meldpunt Natura 2000



The background of the page features large, stylized letters 'W' and 'D'. The 'W' is positioned at the top and the 'D' is below it. Both letters are filled with a yellow color and have a blue shadow or outline effect, giving them a 3D appearance. The 'W' is composed of four vertical strokes, and the 'D' is a simple, bold letter.

Klachtenbundel Natura 2000

Voorbeelden van knellende wet- en regelgeving meldpunt Natura 2000

Helma Ladders
VVD Tweede Kamerfractie
6 december 2011

Voorwoord

De Europese regels voor natuurbescherming, vastgelegd in Natura 2000, werken verlamdend. Provincies en gemeenten gaan terughoudend om met vergunningverlening in en rondom een Natura 2000-gebied, zelfs als het volstrekt onduidelijk is of de betreffende activiteit een gevaar vormt voor flora en fauna in de omgeving. De VVD is van mening dat wij onze bestaande natuur moeten beschermen. Het bedrijfsleven moet de economische waarde van natuur kunnen benutten en mensen moeten van de natuur kunnen blijven genieten.

Eind 2010 is de VVD een meldpunt gestart waar mensen hun ervaringen met Natura 2000 konden delen. In enkele maanden zijn meer dan honderd reacties binnengekomen. Wekelijks komen er nog nieuwe reacties bij. Uit de reacties van ondernemers, burgers of organisaties blijkt dat zij schoon genoeg hebben van de strenge regels en de lange en onzekere procedures die Natura 2000 met zich mee brengt.

Bijvoorbeeld een voetbalclub die geen vergunning krijgt voor het bouwen van een nieuw stadion, terwijl onderzoeken naar natuurwaarden geen enkele belemmering laten zien. Een zweefvliegvereniging die middels dure onderzoeken moet aantonen dat de schaduw van geruisloze zweefvliegtuigen niet schadelijk zijn voor de weidevogels of mensen die willen recreëren in een mooi natuurgebied maar geconfronteerd worden met een bordje "verboden toegang".

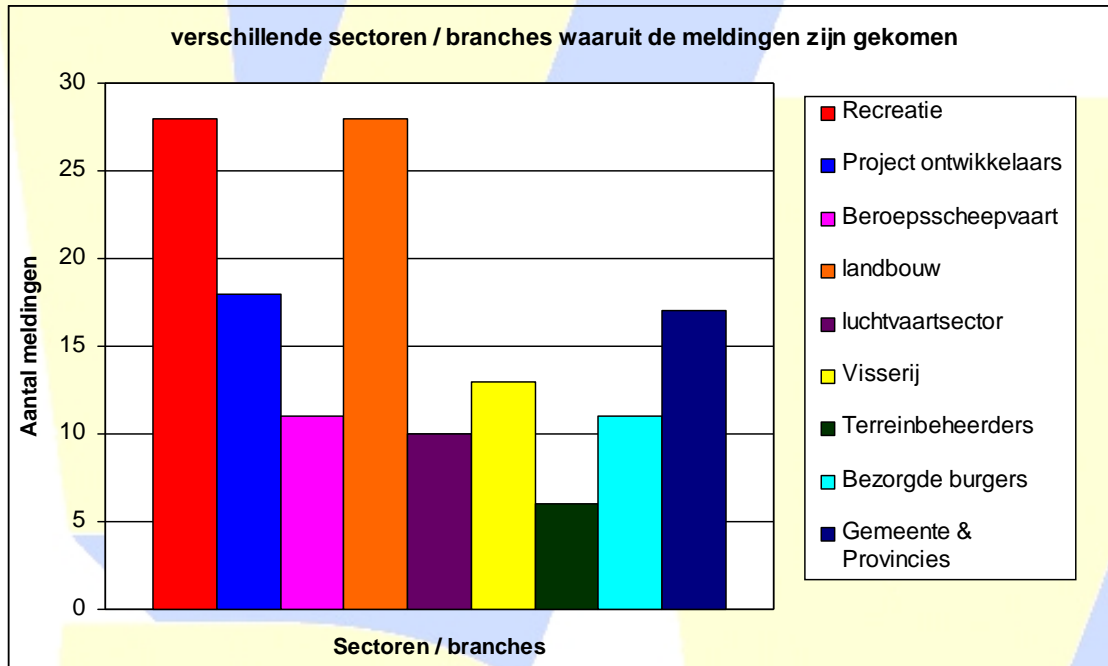
In deze notitie vindt u meer van dit soort voorbeelden die aantonen dat met de huidige knellende regelgeving de balans tussen economie en ecologie volledig zoek is. Deze voorbeelden zijn echter het topje van een ijsberg. Voor de VVD fractie is het van belang dat nu orde op zake wordt gesteld met het huidige natuurbeleid.

De VVD wil toe naar een realistisch en pragmatisch natuurbeleid. Daarin staan kansen centraal voor zowel economie als ecologie. Gelukkig gaat dit kabinet voortvarend aan de slag om de regelgeving voor Natura 2000 te versoepelen, maar er is nog steeds veel werk aan de winkel. Zo moeten aanvullende maatregelen op Europese regelgeving worden opgespoord en verwijderd en bij de uitvoering van Natura 2000 moeten ruimte en toekomstperspectieven voor ondernemers zoveel mogelijk worden meegewogen.

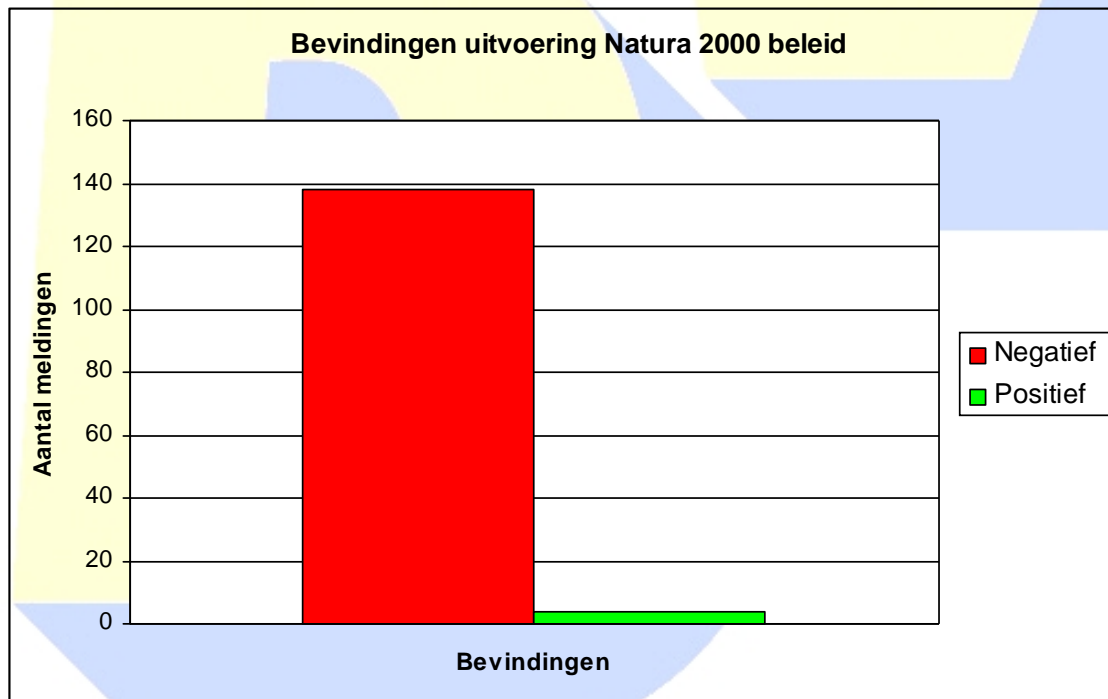
In dit stuk worden allereerst de bevindingen van het meldpunt grafisch weergegeven. Vervolgens worden de problemen nader uiteengezet. De problemen worden onderbouwd met enkele voorbeelden uit het meldpunt. De gegevens en de voorbeelden komen voort uit het meldpunt Natura 2000. Er is geen gebruik gemaakt van andere literatuur of gegevens van derden. Hierbij dient nog wel vermeld te worden dat achter elke melding een groter probleem schuil gaat en veel meer mensen last hebben dan alleen de indiener van de klacht.

Bevindingen meldpunt Natura 2000

Het overgrote deel van de klachten uit het meldpunt hebben slechte ervaringen met de implementatie van Natura 2000 in Nederland (zie figuur 2). Uit de binnengekomen reacties blijkt dat de Natura 2000 regelgeving de meest uiteenlopende sectoren raakt. Onderstaande figuur (figuur 1) toont het aantal klachten per sector of branche.

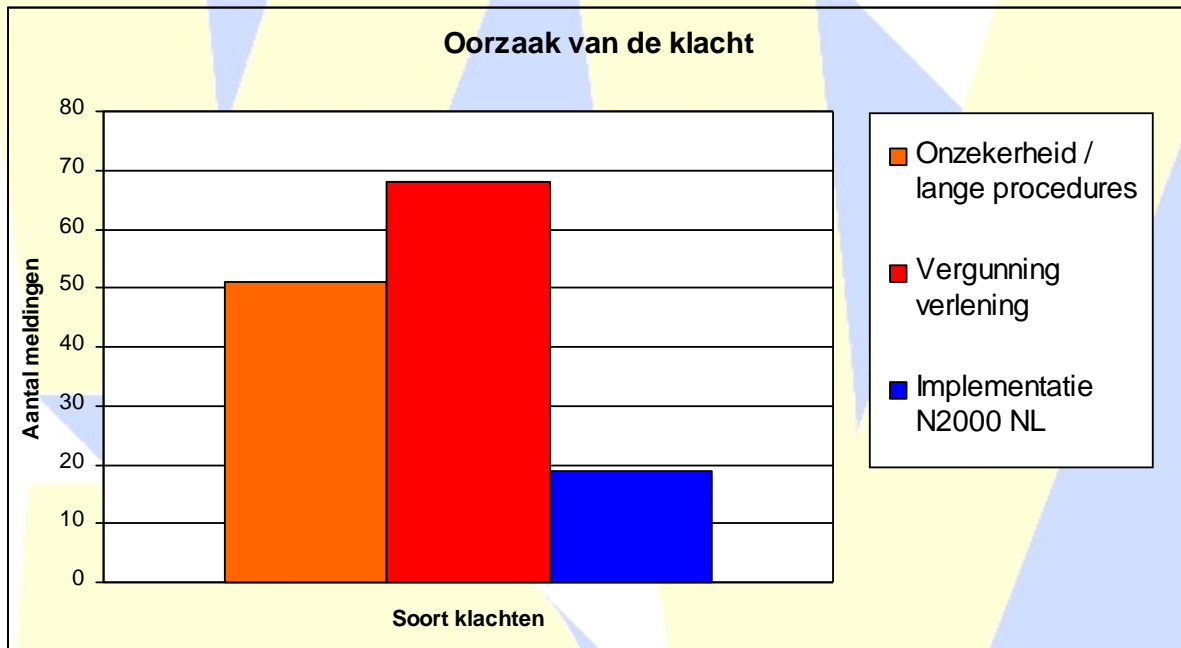


Figuur 1: Specificatie van klachten van de verschillende sectoren (meldpunt Natura 2000, nov. 2011)

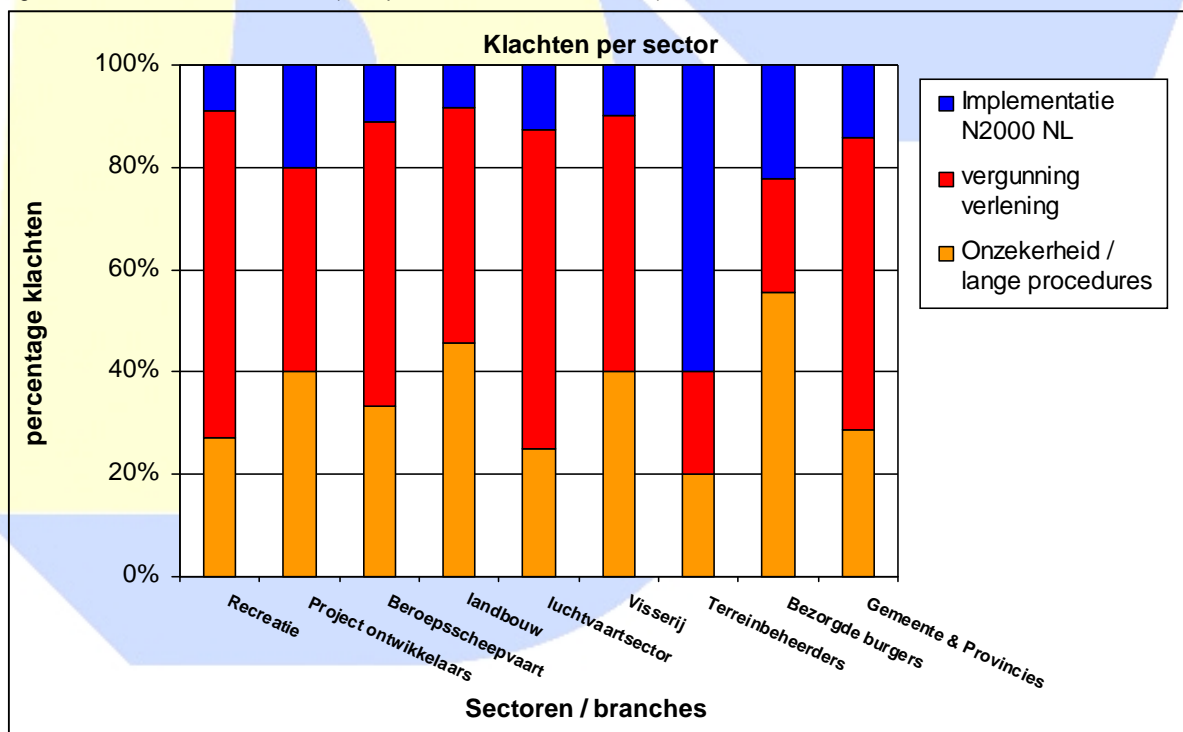


Figuur 2: Oordeel over implementatie Natura 2000 in Nederland (meldpunt Natura 2000, nov. 2011)

Uit alle binnengekomen reacties is opgemaakt wat voor soort klachten personen, brancheorganisaties en bedrijven hebben over Natura 2000 (zie figuur 3). Verreweg de meeste klachten gaan over de vergunningverlening. Een andere grote frustratie betreft de lange en complexe procedures rondom Natura 2000. Verderop in deze klachtenbundel wordt uitgebreider ingegaan op deze klachten. Middels enkele voorbeelden wordt een beeld gegeven van de omvang van de problemen voor ondernemers en betrokkenen.



Figuur 3: Oorzaak van de klachten (meldpunt Natura 2000, nov. 2011)



Figuur 1: Oorzaak van de klachten per sector (meldpunt Natura 2000, nov. 2011)

1. Vergunningverlening

De meest gehoorde klacht is dat voor de meest uiteenlopende activiteiten een vergunning moet worden aangevraagd op basis van de Natura 2000 regelgeving. Deze vergunningaanvragen worden vaak om zeer onduidelijke redenen afgewezen. Het meest gehoorde argument om geen vergunning te verlenen is dat een significante verstoring niet met zekerheid uit te sluiten is. Kortom, het is niet eens zeker dat een verstoring optreedt, maar toch wordt door de lokale autoriteiten geen vergunning gegeven. Ook activiteiten die al jaren in een gebied plaats vinden, dreigen door Natura 2000 verboden te worden.

Uit de reacties op het meldpunt is gebleken dat veel bedrijven voortijdig afhaken in het vergunningentraject vanwege de hoge onderzoekslasten. Hierdoor zijn veel mooie plannen niet doorgezet, omdat ondernemers zijn ontmoedigd door de Natura 2000-regelgeving. Het voorzorgprincipe (nee, tenzij) wordt door Nederland veel te ruim geïnterpreteerd.

Een **zweefvliegtuigvereniging** heeft voor de vergunningverlening moeten bewijzen dat de schaduw van overvliegende geruisloze zweefvliegtuigen geen nadelig effect geeft op de weidevogels. Dit soort kleine ondernemingen en verenigingen hebben niet altijd de financiële middelen om dure ecologische onderzoeken te laten uitvoeren.

Kitesurfers hopen in afwachting van allerlei dure ecologische onderzoeken dat ze nog ergens hun hobby kunnen uitoefenen. Regelmatig krijgen recreanten te horen dat het niet meer is toegestaan om een gebied te betreden omdat er enkele bijzondere vogels broeden.

Een jachthavenhouder krijgt geen vergunning om dertig nieuwe aanlegplaatsen te maken omdat niet bewezen kan worden of er een potentieel significante verstoring is voor de natuurdoelen in dit gebied. Ecologie en economie zijn niet in balans in dit voorbeeld.

Het meldpunt is volgestroomd met klachten over de vergunningverlening. De klachten zijn afkomstig van allerlei sectoren uit het hele land. Bedrijven die al jaren in harmonie met de omgeving ondernemen, moeten in onzekerheid wachten of er een vergunning wordt verleend. Onderstaand voorbeeld maakt duidelijk dat Nederland te ver is doorgeschoten met de implementatie van de natuurregelgeving.

Beroepsscheepvaart

Ook de beroepsscheepvaartsector komt in de knel door Natura 2000. De scheepvaartsector maakt zich grote zorgen over de plannen om vaargeulen aan te wijzen als Natura 2000 gebied. Twee van de belangrijkste binnenvaartroutes, de Gelderse IJssel en de Maas, hebben te maken met Natura 2000 maatregelen. Door deze maatregelen dreigt sedimentering plaats te vinden in de vaargeulen wat financiële gevolgen zal hebben voor de scheepvaartsector.

2. Onzekerheid en lange procedures

Uit de reacties op het meldpunt is duidelijk naar voren gekomen dat de lange processen om te komen tot een beheerplan voor veel onzekerheid zorgt bij partijen. Belanghebbenden moeten lang wachten op allerlei analyses die in kaart brengen welke activiteiten wel of niet als significant verstorend kunnen worden aangemerkt. Veel mensen hebben aangegeven dat ze nauwelijks betrokken zijn geweest in het besluitvormingsproces.

Begrenzing Natura 2000 dwars door particuliere bouwkavels

De begrenzing van het Natura 2000 gebied Coepelduynen is dwars door enkele bouwkavels gelegd zonder medeweten van de eigenaren. Het gevolg hiervan is dat op grond van Natura 2000-regelgeving geen bouwvergunning gegeven kan worden voor de bouw van een woonhuis, terwijl de gemeente heeft aangegeven dat bebouwing van de percelen volgens het bestemmingsplan wel mogelijk is. In dit geval zijn particuliere eigenaren niet betrokken de aanwijzing van een gebied met grote financiële gevolgen voor de eigenaren van de bouwkavels.

Vertegenwoordigers uit de sectoren moeten zich door talloze ecologische rapporten worstelen om te zorgen dat bestaande activiteiten in de Natura 2000-gebieden mogelijk blijven. Vaak komen de belanghebbenden bij het lezen van deze rapporten tot de conclusie dat de gebruikte informatie onjuist en ontoereikend is. Oude en onvolledige kaarten worden gebruikt voor de inventarisatie van het bestaand gebruik. De processen worden regelmatig uitgesteld en afspraken worden niet nagekomen. Voor vertegenwoordigers uit de sectoren is het zeer lastig om aan de achterban uit te leggen waarom besluitvormingsprocedures vaak zoveel tijd in beslag nemen. Dergelijke taferelen zorgen ervoor dat het draagvlak onder de betrokkenen voor natuur hard achteruit gaat.

8 jaar procederen voor een verhuizing

In gemeente Beekbergen is een ondernemer al 8 jaar bezig om een manege te verhuizen. De plannen zijn gereed en de grond voor de verhuizing is al aangekocht, maar het wordt tegengehouden door de gemeente. De manege mag niet verhuizen omdat de 70 paarden mogelijk schadelijk zijn voor een heide veldje op circa 500 meter afstand vanwege ammoniakuitstoot. Langs het heideveldje van 1000 m² liggen nu al ruiter ruitpaden en de heide floreert er nog steeds. De ondernemer zit al ruim 8 jaar in onzekerheid. De Raad van State heeft inmiddels aangegeven meer tijd nodig te hebben om het bezwaar van de manegehouder te kunnen beoordelen.

Door de lange procedures durven ondernemers geen investeringen meer te doen. De kans op verlies van economisch rendement is te hoog vanwege de onzekerheid. De beheerplannen die in het kader van Natura 2000 zijn opgesteld, moeten de belanghebbenden zekerheid bieden. De beheerplannen dienen ook nog definitief te worden vastgesteld, voordat dat de maatregelen uit de beheerplannen daadwerkelijk van kracht worden. Deze procedure duurt vaak vele jaren waardoor de betrokkenen uiteindelijk nog steeds niet weten waar zij aan toe zijn.

Voor de natuur en de economie is het van groot belang dat er zo snel mogelijk duidelijkheid komt. De lange procedures zorgen voor stilstand en stilstand betekent achteruitgang. In veel gevallen kunnen natuurbeheerders samen met boeren, recreanten en andere belanghebbende gezamenlijk tot praktische oplossingen

komen, waarin iedereen zich kan vinden. Helaas biedt het Natura 2000 beleid hier onvoldoende ruimte voor. Door de rek en ruimte in het beleid op te zoeken ontstaat meer ruimte voor praktische oplossingen waarbij iedereen gebaat is.



3. Implementatie Europese natuurregelgeving in Nederland

De derde, veel voorkomende, klacht die naar voren is gekomen uit het meldpunt betreft de implementatie van Europese natuurregelgeving in Nederland. Het blijkt dat Nederland de richtlijnen strakker interpreteert dan andere EU-lidstaten. Vooral gemeenten hebben aangegeven dat de wijze waarop Natura 2000 is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet veel problemen met zich mee brengt. Citaat van een gemeenteraadslid onderstreept dit probleem: *“Dieren worden boven alles gesteld en moeten onze burgers zich in allerlei bochten wringen indien zij iets in deze gebieden willen ontwikkelen. Er moet voor vele duizenden euro's onderzoek gedaan worden om te bewijzen wat we al weten.”*

AGOVV Apeldoorn

Voetbalvereniging AGOVV Apeldoorn wil graag een nieuw stadion bouwen aan de Europaweg. Aan de Europa ligt een stukje bos met geen enkele bijzondere flora en fauna. Twee ecologische onderzoeken hebben dit ook bevestigd. De gemeente heeft echter de status Natura 2000 aan het stukje bos toegekend. De gemeente kan echter niet aangeven op basis van welke criteria zij dit hebben gedaan. AGOVV is na een jaar nog steeds met de gemeente aan het bekijken waar zij zich dan wel kunnen vestigen. Hierover bestaat nog steeds geen duidelijkheid.

Uit de binnengekomen reacties blijkt vooral dat de rigide implementatie en toepassing in Nederland voor de grootste problemen zorgt. Om te beginnen zijn er veel gebieden aangewezen, ook hele kleine. Dit heeft als gevolg dat bijna elk bedrijf of boerderij in de omgeving van het betreffende Natura 2000 gebied een effect heeft op het gebied. Doordat er veel gebieden zijn aangewezen, verspreid over het hele land, is er nu sprake van een probleem. Het gaat er niet om dat die andere gebieden niet enige bescherming zouden moeten genieten, maar wel of dat dan via het (zware) regime van de Europese richtlijnen zou moeten. Als een gebied niet is aangewezen, geldt dat regime niet. Het begint dus met het aanwijzingsbeleid. Definitieve aanwijzing komt echter pas in beeld als er zicht is op afronding van haalbare, betaalbare en juridisch houdbare beheerplannen. Momenteel bestaat hierover ook nog veel onduidelijkheid bij provincies en gemeenten.

Brabantse Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW)

De BZW voert verzet tegen de wijze van implementatie van Natura 2000 in NL en Noord-Brabant in het bijzonder. In Brabant zijn circa 20 natuurgebieden, en de bescherming van deze gebieden raakt zeer veel bedrijven. Tot nu toe is gebleken dat de provincie Noord-Brabant een *stand-still* ten aanzien van de uitstoot van stikstof door industriële bedrijven hanteert onder invloed van Natura 2000. De industrie heeft daar erg veel last van, omdat dit de vergunningverlening in hoge mate compliceert. Het resultaat is veel getrek en geharrewar, in het beste geval vertraging van de vergunningverlening, in het slechtste geval het weigeren van een vergunning.

Nederland interpreteert de Europese regelgeving op het gebied van natuur strakker dan noodzakelijk is en geeft een ruimere invulling aan de te beschermen doelsoorten in het kader van Natura 2000 dan nodig is. In de praktijk betekent dit dat doelen voor habitattypen en habitats van soorten worden geformuleerd in gebieden waar deze soorten niet of nauwelijks voorkomen. Deze doelen, die in verwaarloosbare mate voorkomen, zijn onnodig, kostbaar en extra belastend voor de omgeving, ondernemers en recreanten. Uit onderzoek van het ministerie van

EL&I is gebleken dat in 42 (concept) aanwijzingsbesluiten extra doelen en maatregelen waren geformuleerd dan vanuit Europese richtlijnen noodzakelijk waren. Deze zijn, op aandringen van de VVD, inmiddels geschrapt. Daarnaast gebruikt Nederland, voor de implementatie van Europese Natura 2000–regelgeving, instrumenten (zoals het opstellen van beheerplannen) die niet worden voorgeschreven vanuit de Europese richtlijnen. Dit leidt vaak tot lange en kostbare procedures omdat alle betrokkenen uit het gebied gekend moet worden.